

NGÀY 20 THÁNG HAI TÂN-HỢI

MARDI 20 MARS 1911.

NÔNG-CỔ MÍN-DAM

Năm thứ 11, số 432

GIÁ MUA NHỰT TRÌNH

Bạc mào:
 Trọn 12 tháng.... 5 00
 Trọn 6 tháng..... 3 00
 Mua lẻ mỗi số là.. 0 10

Mua chịu:
 Trọn 12 tháng.... 7 00
 Trọn 6 tháng..... 4 00

談茗賈農

MOI TUAN LE IN NGÀY THỨ BA

Ai muốn rao báo đến chi, hoặc gửi bài về chi thì xin gửi cho M. Nguyễn-chánh-Sát. Cần về sự tiến học, hoặc mới mua hoặc trả tiền chịu thì xin gửi cho M. Lê-văn-Trung số 67 đường Lagrandière Saigon.

Chủ nhơn: **CANAVAGGIO**

Chánh chủ-bút: **Lê-văn-Trung** || Phó chủ-bút: **Nguyễn-chánh-Sát**

Nhà Nhựt-trình này ở tại đường *Lagrandière* số 67, Saigon

MỤC LỤC

1. — Giá lúa giá bạc.	7. — Nhân dân (T. T. N).
2. — Luận việc lập hội. (Phó Chủ-bút).	8. — Lợi bất khả độc (Đinh-thái-Sơn).
3. — Hội giáo huấn.	9. — Thất kiếm thệp tam hiệp. (Sát).
4. — Tờ khuyến trợ.	10. — Hạng tàu Nam-vang và lục tỉnh.
5. — Nhơn tình (Trần-trọng-Đôn).	11. — Các lời rao.
6. — Tin Lèo.	

NÔNG-CỔ MÍN-DAM

Năm thứ 11, số 432

GIÁ MUA NHỰT TRÌNH

Bạc mặc:	
Trọn 12 tháng	5 \$ 00
Trọn 6 tháng	3 00
Mua lẻ mỗi số	0 10
Mua chịu:	
Trọn 12 tháng	7 00
Trọn 6 tháng	4 00

談茗賈農

MOI TUAN LE IN NGAY THỨ BA

Ai muốn rao báo đến chi, hoặc gửi bài về chi thì xin gửi cho M. Nguyễn-chánh-Sắt. Còn về sự tiền bạc, hoặc mới mua hoặc trả tiền chịu thì xin gửi cho M. Lê-văn-Trung số 67 đường Lagrandière Saigon.

Chủ nhơn: **CANAVAGGIO**

Chánh chủ-bút: **Lê-văn-Trung** || Phó chủ-bút: **Nguyễn-chánh-Sắt**

Nhà Nhựt-trình này ở tại đường Lagrandière số 67, Saigon

Giá lúa

Hôm nay lúa mới chở đến tại nhà máy, mỗi tạ 68 cân tây (kilos) tùy theo tốt xấu.
Giá bán từ 2\$ 00 đến 3\$ 00

GIÁ BẠC

Kho nhà-nước	2 quan 30
Hãng Đông-dương	2 26
Hồngkong-Shanghai	2 27

Luận việc lập hội.

Trong tờ nhựt-trình số 431 tuần rồi đây, tôi có luận sơ về việc lập hội Canh-nông, song tôi chưa biết có hiệp ý cùng liệt-vị hay chẳng, thoản có sai sót chỗ nào, hoặc liệt-vị có chỗ cao kiên hơn tôi, thì xin luận thêm mà gửi đến cho tôi, thì tôi cũng vui lòng mà ân hành vào tờ Nông-cổ này cho lục-châu chư-quân-tử làm duợt, tương cũng là một đều đại hữu ích cho bạn đồng hương ta lắm đó.

Vả chẳng vận hội trong đời văn minh này là lúc bốn phương thiên hạ đang tranh khéo tranh hay; duy có người nước mình phần nhiều còn chịu chứ què mùa hủ lậu, chưa dặng rõ thông thời sự cho lắm; may nhờ ơn Nhà-nước có lòng lân truật con dân, chẳng nài hao tốn, lập nhiều trường học, chỗ dạy văn chương, chỗ dạy bá ban nghiệp nghệ, dặng mà điều đặc con trẻ xứ ta lần mò vào nẻo văn minh, ấy là lòng nơn đức của nhà-nước đã lo lắng cho dân dưng ấy. Chẳng những vậy mà thôi; lại còn lập phòng Thương-mãi, lập hội Canh-nông, mỗi tháng thường nhóm nhau mà nghị luận tìm kiếm những sự ích lợi chung trong việc bán buôn cùng nghề ruộng rẫy, dặng nêu gương cho chúng ta ngó thầy mà làm theo. Liệt-vị hãy nghĩ mà coi, lập hội mà có ích cho nước, có lợi cho dân, thì thiệt cũng đáng cho chúng ta bắt chước theo mà lập hội; chớ tôi thường thầy thuở nay người

NÔNG-CỔ MÍN-DAM

Năm thứ 11, số 432

Ai muốn rao báo đến chi, hoặc gửi bài về chi thì xin gửi cho M. Nguyễn-chánh-Sắt. Còn về sự tiền bạc, hoặc mới mua hoặc trả tiền chịu thì xin gửi cho M. Lê-văn-Trung số 67 đường Lagrandière Saigon.

談茗賈農

MOI TUAN LE IN NGAY THỨ BA

GIÁ MUA NHỰT TRÌNH

Bạc mặc:	
Trọn 12 tháng	5 \$ 00
Trọn 6 tháng	3 00
Mua lẻ mỗi số	0 10
Mua chịu:	
Trọn 12 tháng	7 00
Trọn 6 tháng	4 00

CANAVAGGIO

Chủ nhơn: **CANAVAGGIO**

Chánh chủ-bút: **Lê-văn-Trung** || Phó chủ-bút: **Nguyễn-chánh-Sắt**

Nhà Nhựt-trình này ở tại đường Lagrandière số 67, Saigon

MỤC LỤC

1. - Giá lúa mới	1
2. - Luận việc lập hội (Phó Chủ-bút)	2
3. - Một bài thơ	3
4. - Tờ khuyển văn	4
5. - Vấn đề (Trần-trung-Hải)	5
6. - Các lời rao	6

xứ ta vẫn có lập hội này hội kia cũng nhiều, song xét cho chí lý thì cả thầy đều là Tứ-hội (hội chệt). Tôi nói ra đây chỉ cho khỏi liệt-vị lầy lăm lạp con mắt trái lỗ tai, chắc sao cũng hỏi tôi chớ hội gì mà gọi là Tứ-hội, có nói ra thì emich bụng đồng bào; nhưng mà, lời nói phải, nên tôi phải nói. Vả chẳng người xứ ta từ xưa đến nay thường hay rù nhau lập hội chùa này lập hội miếu kia, đảng chớ cho đến nguồn via chung đấu với nhau bạc trăm bạc ngàn hoặc đi phú quyền thêm của bá tánh đảng mà hát xướng chơi bời, cùng là làm chay thí rừ. Thậm chí những người trong hội, hễ đến khi nguồn via, mà trong nhà nhằm lúc túng xây, cũng phải vay hội bạc tháng bạc ngày mà chung đấu với anh em cho đủ. Những chuyện như vậy thì có ích chi cho đời, mà làm cho hao tổn bạc ngàn mà rồi những bạc ấy có phải là bạc chệt hay không? Ấy là một điều nên gọi là Tứ-hội. Còn có kẻ hề lập hội rồi thì trông cho những người trong hội có ai chệt, đảng kinh nhau sầm bản đũa lễ điều mà đi cho nhiều, chớ cũng chẳng thầy làm đều chi có ích lợi cho đời, ấy là hai điều nên gọi là Tứ-hội. Có kẻ lại rù nhau cho đồng mà lập ra Thiên-địa-hội, rồi cứ chuyện làm có một điều tàng bạo mà hún hiệp dân lành, chừng quan trên bắt đảng, thì lại bị đày bị lưu. Ấy là ba điều cũng nên gọi là Tứ-hội.

Đồng bang hãy xét cho rõ mà coi, những hội tồn của hại thân mà lại không có ích cho đời thì vui lòng đưa chen nhau mà lập; còn những hội mà lợi vật ích nhơn, như hội giáo-huân, hội Canh-nông, hội Thương-mãi thì lại chẳng ai chịu xướng ra mà lập. Có kẻ lại nói: khéo bày đặt cho nhiều chuyện thì thôi, thuở nay làm sao, bây giờ lại làm sao?—Ấy là các ông không xét cho

rõ đó mà thôi, chớ xưa khác, nay khác, xưa thiên hạ ít, gạo lúa rừ, đồ ăn rừ, mỗi mỗi đều rừ; chớ nay thiên hạ đông, gạo lúa mất, đồ ăn mất, mỗi mỗi thầy đều mất cả; và lại vận hội trong lúc này là lúc vận minh nhưt tân, đầu đó đều nong nà lo lẩn kím tiếm những phương thế chi hay mà làm cho có lợi cho đủ mà tiêu xài; huông chi trong lục-tính của chúng ta đây, đã sẵn có diên phi địa quản, thổ sản cũng nhiều, lại nhờ có ơn Nhà-nước bảo bọc dạy dỗ chỉ bảo thêm cho, mà chúng ta há đi nỡ làm thình cứ giữ theo thói cũ, chẳng chịu cựa quậy mà để cho chà chệt họ chen vào mà thâu hết mọi lợi hay sao? Vả lại xưa nay trong nghề buôn bán thì khách Tàu rất lão luyện; nhưng mà họ còn đồng tâm hiệp lực với nhau, Xin phép quan trên mà lập ra một hội Thương-mãi, đảng để nhóm nhau mà bàn luận việc lợi hại trong nghề buôn bán. Huông chi chúng ta đây, nghề buôn bán tuy chừa đảng quen, chớ việc ruộng vườn cũng đã vừa thạo. Nhưng mà, thạo thì thạo vậy chớ chưa đảng mây rông, vì người trồng thê này, người trồng thê khác, mỗi mỗi đều làm theo ý riêng của mình, cho nên khi trúng khi thất không chừng là vậy đó; chớ chi đảng hiệp với nhau cho có đồng người mà nghị luận những điều lợi hại trong việc ruộng rẫy cho thường, thì làm sao mà không thành tựu.

Phó chủ bút.

Hội giáo huân

Nguyên có lời nghị: hề học trò nào vào trường lớn mà học, thì buộc cha mẹ học trò phải làm tờ giao kèo với Nhà-nước mà cho con học cho đúng kỷ tni, nếu trò nào học mới nửa chừng lại bỏ mà thôi ngang; thì cha mẹ trò ấy phải bồi thường sự tổn phí.

Lại hề khi thi đậu rồi, thì phải giúp việc Nhà nước cho đủ 7 năm, dầu có bị thuyên bổ đi mấy xứ xa, cũng phải tuân theo mà đi, bằng ai thảo trực mà xin thôi, thì cũng phải bồi thường số tổn.

Bởi thấy sự bất tiện về việc học hành cho con trẻ xứ ta như vậy, cho nên trong kỳ hội Quân-hạt-hội-đồng nhóm hôm tháng Octobre 1910; ông Lê-văn-Trung có đứng xin bãi hai lời nghị ấy đi. Nhà-nước bèn giao lại cho hội giáo huân phê duyệt.

Qua đến ngày 27 février 1911 này, hội giáo-huân có nhóm tại phòng Thượng-thơ.

Ông Chesne là Giám-đốc Giadinb, làm đầu,

« Prêtre là Đốc-học-chánh, làm nghị-viên

« L'Helgouach, Tham-biện Biên-hóa id.

« Donnadiou, Đốc-học Gia-định id.

« Assan-Achou Đốc-học Chợ-lớn id.

« Lê-văn-Trung Hội-đồng-quân-hạt id.

« Đốc-phủ-Hiến Sa-đéc id.

« Giáo Cầm Mỹ-tho id.

« Giáo Tuấn Gia-định id.

Hội nhóm đảng bàn luận về việc dạy giở con trẻ Annam; và đã phê chuẩn theo lời ông Lê-văn-Trung xin mà bãi hai lời nghị mới nói trên đây rồi.

TỜ KHUYẾN TRỢ

ĐẢNG THIẾT LẬP

BỔN QUỐC NỮ HỌC ĐƯỜNG TẠI SAIGON

Có quan Nguyên-soái GOURBEIL,
Thống-độc Nam-kỳ ban trợ.

KÍNH TRÌNH,

Nguyên ngày 25 tháng Janvier 1911, Quan Tổng-độc Đỗ-hữu-Phương, các quan Đốc-phủ: Đinh-sơn-Lý, Nguyễn-thắng-Hơn, Nguyễn-văn-Nguyên, Huỳnh-quan-Vị, quan Kinh-Lý Mai-văn và quan Tri-phủ Võ-thành-Báu, đều đến viên quan Nguyên-soái Nam-kỳ mà dâng một lá đơn như sau này:

« Nay chúng tôi hết lòng cung kính, đên xin quan lớn ban ơn, cho phép chúng

tôi mở cuộc quyền trợ dựng lập ra một cái nhà trường con gái Bôn-quốc tại Saigon.

« Nguyên chúng tôi có trộm nghĩ rằng: sự lập trường mà dạy con gái trong việc nữ-công cũng các đều cần kíp trong phép bảo sanh, thì Nhà-nước vẫn có nghị định đã ba năm rồi, nhưng mà chưa thi thử dựng, là vì số thâu còn đang bản chặt. Vả lại các đảng quan trên cùng Nhà-nước Đại-pháp cũng có lòng lân truất con gái Annam, nên có ý muốn cho con gái Annam học hành cho biết việc cử chỉ theo nề nếp đờn bà. Và quan lớn cũng hết tình cố gắng, lo mở mang đường văn minh cho lẽ thứ, nên quan lớn đã dự định trong số xuất năm nay hai muốn đồng dựng để dành mà sản tạo nhà trường ấy.

« Chúng tôi vẫn thường thấy trong xứ Nam-kỳ nhiều bực hảo tâm, đã ghe phen phụ trợ trong các cuộc làm phước, nên chúng tôi chắc rằng: Như nay mà thiết lập một tòa nữ học đường cho xứng với Kinh-đô cường phú xứ Nam-kỳ, dựng để mà làm kiểu cho các trường, thì những người đồng-hương của chúng tôi, chắc sao cũng nong chí mà giúp cho thành tựu.

« Bởi vậy cho nên chúng tôi đên nhờ quan lớn ra ơn ban trợ chúng tôi trong vụ này, thì ân đức của Nhà-nước Đại-pháp cùng quý danh quan lớn ngàn thu cũng còn ghi nơi thanh sử.

« Cúi xin quan lớn nhậm lời chúng tôi. »

***

Thơ của quan Nguyên-soái trả lời cho quan Tổng-độc Đỗ-hữu-Phương nhằm ngày 27 Janvier 1911.

Kính quan Tổng-độc,

« Ngài với một ít người đồng hương của ngài có đên xin phép dựng mở cuộc khuyến trợ mà lập một tòa Bôn-quốc nữ học đường tại Saigon.

«Nay Bôn-soái sẵn lòng cho phép ngài cử thử việc ấy, và tỏ lại cho ngài rõ luôn rằng: Nhà-nước đã có chuẩn định một muốn đồng bạc trong sổ xuất năm nay, để phụ giúp trong vụ lập nhà trường ấy; còn một phần nữa cũng một muốn đồng, thì để dành mà chi phí trong việc sắp đặt và việc giáo huấn.

«Ngài cũng nên kể chắc đặng sự giúp đỡ của Nhà-nước Nam-kỳ mà lo làm cho thành tựu việc đại hữu ích của các ngài đang tính khởi đoan ra đó. Bôn-soái cũng vui lòng ban trợ cho thành sự.

PHỔ KHUYẾN ĐÔNG NHƠN

Từ ngày Nhà-nước Đại-pháp qua cai trị xứ ta đến nay, cũng đã hơn năm mươi năm, thường lấy lòng quản đại, lo lập học đường toàn cõi Đông-dương, từ Nam chí Bắc, đặng mở mang sự giáo hóa cho con trẻ xứ ta; lại còn bảo học đem về nước Langsa mà cho học thêm, ngộ đặng nhiều nghề rộng thầy. Chừng đặng thành danh rồi, thì lại lựa theo tài mà trọng dụng, chẳng hề bỏ sót một ai; ban cấp bổng lộc mà thưởng công thập niên đặng hũa. Thiệt chúng ta cũng nên rập nhau một ý mà xưng tụng ân đức của Nhà-nước Đại-pháp chẳng cùng.

Nhưng mà từ ấy những nay là lo giáo dục con trai mà thôi, chớ chưa rảnh đặng mà tập rèn con gái. Mới cách vài năm nay đây, cũng nhờ có Hội Giáo-huân, các quan Hội-đồng Quản-hạt và quan Đốc-học-chánh, đồng tâm khẩn thỉnh với Nhà-nước, lập ra một sở Nữ-học-đường tại Đát-hộ để dạy bọn nữ nhi những việc văn chương, bút toán, cũng là nữ hạnh, nữ công; ấy thiệt là một điều rất nên hữu ích.

Chúng tôi nhơn có thiết nghĩ rằng: con trai thì cho ăn học, đặng biết đạo

làm người; còn con gái sao lại để mê mụi tối tăm mà không đem đèn trường cho biết qui củ chuẩn thẳng mà cứ xù theo đời văn minh này, cho phải nề nếp đôn bà.

Vả chẳng việc học hành là cửa văn minh, hề muốn bước tới nẻo văn minh thì phải vụ nơi việc học. Đương lúc này, trong các nước bên Thái-tây, đôn bà con gái hay chừ mười phần hết tám chín. Còn đôn bà con gái Trung-quốc cũng đã khởi học theo thể thức đương thời. Khi có việc làm thì thôi, còn lúc rảnh rang, hoặc xem sách này sách kia mà trau dồi trí hóa, chớ chẳng hề ở không vô ích. Hễ càng học chừng nào thì càng mở trí khôn, biết đặng nghề hay chức khéo, rõ thông sự chánh lẽ tà, bỏ đếu què dốt, bớt sự dị đoan; việc cư xử khôn ngoan, cách ở ăn sạch sẽ. Chớ như đôn bà nước ta cũng có một ít người biết chữ, thì lời ăn nói điệu dàng, việc tế gia đất pháp. Xét lại mà coi, thì người có học với kẻ không học, khác nhau là dường nào. Tuy vậy, mà việc như học của đôn bà con gái lớp xưa; sánh với Pháp học đời này, nêu dùng chữ quốc-ngữ và một ít hơi tiếng Langsa thì tiện hơn nhiều lắm.

Có kẻ lại nói: Thứ con gái mà cho học làm gì? Lời ấy thiệt sai lầm. Đã biết con gái không lẽ cho học đặng ra mà làm quan, cũng là tá quốc an bang; nhưng mà cũng phải học cho biết đạo làm người cho biết việc chủ quĩ trong nhà; bé thì giúp đỡ mẹ cha, chừng khôn lớn theo chồng, coi việc tế gia, dạy con khi thơ bé.

Vả lại hề dùng theo Pháp học đương thời, thì mới rõ đặng phong tục lễ nghi của người Đại-pháp, phỏng sau khôn lớn đứng đọt với đời cho khỏi đếu bơ ngỡ.

Bởi anh em tôi nghĩ vì: rất dỗi là người Thanh-khách bên Tàu qua ở ngụ tại xứ ta, mà họ còn chung cùng hùn hiệp, đồng tâm đồng chí với nhau, lập ra một sở Trung-Pháp học đường (Lycée franco-chinois) rất nên rộng lớn xinh đẹp, đặng để giáo dục những con trẻ Khách; còn Nhà nước Đông-dương cũng đã chuẩn cho hai muốn đồng đặng phụ giúp trong việc giáo huấn; huân chi chúng ta là thân dân của Nhà nước Langsa, há đi chẳng biết lo mở mang việc dạy dỗ mà điều dặc trẻ em vào nẻo văn minh hay sao? Lại hề khi Bôn-quốc-nữ-học-đường lập xong rồi, thì con gái trong Lục-châu bất kỳ xa gần, đếu đặng đèn dố ở mà ăn học, Nhà nước sẽ cho tiền phụ cấp. Còn như ở gần nội trong châu-thành Saigon, Chợ-lớn, thì đặng học ngoài, khỏi tốn chi hết.

Nay nhờ ơn quan Nguyễn-soái truất cấp con dân, nên Ngài đã có gởi thơ mà cho phép lập cuộc khuyến trợ; và cuộc này cũng có quan Tổng-đốc Chợ-lớn cùng các hàng Đốc-phủ, các quan Hội-đồng Quản-hạt và Hội-đồng Thành-phủ phụ giúp. Vậy xin chừ quĩ ông, quĩ bà lấy lòng hào hiệp, phụ cho kẻ ít người nhiều mà giúp cuộc này cho thành tựu, đặng mở mang cho em cháu ngày sau, thì cũng hơn tu tạo cứu cấp phù-đổ. Vả lại những sự lập nhà thương nhà thí xưa nay, mà chừ quĩ ông quĩ bà, vẫn còn vui lòng làm phước đặng thay, huân chi cuộc này là cuộc đại hữu ích cho què hương ta, xin chừ quĩ ông, quĩ bà hãy mở lòng nhơn đức mà giúp thêm, dẫu đa thiều, thì Hội cũng vui lòng bái lãnh, đem lên vào Nhật-báo, tạc bia để đời.

Nay kính trình,
Hội khuyến trợ đồng kỳ.

THỰC KHUYẾN ĐÔNG NHƠN

Bôn-quán mới tiếp đặng một tờ Phổ-khuyến của chừ-vị quĩ quan trong Hội gởi đến, nên Bôn-quán cũng vui lòng mà ăn hành vào tờ Nông-cổ này cho lục-châu chừ quán-từ làm thức, và xin khuyến rừ nhau mở lòng hào hiệp kẻ ít người nhiều mà giúp thêm cho Hội, ấy là một đếu của chúng ta nên làm đó.

Vả chẳng việc học là cửa văn-minh, hề muốn vào nẻo văn-minh thì trước hết phải lo sự học, chẳng luận là chừ của nước nào, miếng là học làm sao cho bát lăm thi thơ, thông tri thời vụ, thì mới bỏ đặng đếu què dốt, biết đặng cách khôn ngoan; đặng như vậy thì trai dũ mà lo việc lợi dân ích nước, tá quốc an bang, còn gái thì cũng đủ mà lo việc chủ quĩ trong nhà, tế gia nội trợ, khỏi mê mụi theo đàng tà thuật dị đoan bóng chạng phù thủy, cứ noi theo đàng chánh mà tần bộ cho mau, thì mới khỏi mang tiếng què mùa dốt nát.

Bây lâu nay trong nước Nam ta nhưt là đôn bà con gái, hay tin tưởng sự dị đoan thái quá, hay cứ kiên nhiều sự phi thường, làm chố những kẻ gian nó dùng điệp ấy, gạt gẫm mà lấy tiền, ấy cũng là vì không học mà ra. Chớ như trong việc ở đời, như nghèo thì chẳng nói làm chi, còn như mây người giàu có, sự sáng lớn, ruộng đất nhiều, nếu rừi mà chống mắt sớm, còn mình thì thân phận đôn bà góa bụa, lại thêm dốt nát què mùa, thì làm sao mà coi trong coi ngoài cũng là việc giầy tờ cho xiết đặng, như mây người có con trai lớn mà biết chữ thì cũng còn khá, chớ như mây người không có con, hoặc có con mà còn nhỏ dại, thì biết lấy ai mà phú thát những việc sổ sách giầy tờ, không lẽ mà dám tin dụng người ngoài phỏng giao việc trọng nhiệm, vì lời tục có nói: Đấng cũng ruột, ngọt cũng người dưng.

Vậy thì có con gái cũng nên lo cho chúng nó đi học, phòng sau chúng nó lớn khôn, rồi có gặp cảnh như vậy, thì cũng đủ mà quản suất việc nhà một mình, khỏi sợ ai ăn chèn ăn lót. Đương trọng lúc này, thiên-hạ đã mở mang trí hóa, cũng nhờ ơn Nhà-nước cổ cập, càng ngày càng mở rộng cửa văn-minh, cho chúng ta bước tới.

Trong hai ba năm nay, nhà nước lại nghị lập thêm trường học, để dạy con gái nước ta, một là dạy lễ nghĩa văn chương hai là dạy nữ công nữ hạnh; nhưng vậy mà có nhiều người không chịu cho con đi học, vì e nó biết chữ rồi thì nó hay làm thơ mà gởi cho trai, đều ấy là què mùa thái quá. Đại phàm, hễ sanh con gái ra mà hư nên cũng tại nơi mình làm cha mẹ, biết dạy cùng không, hoặc là tại nhà mình có phước cùng vô phước mà thôi, chớ hễ nó hay chữ rồi thì đều làm thơ mà gởi hết cho trai hay sao? Ấy là một điều nghĩ lăm lăm đó.

Nay chúng ta rất may mắn mà gặp đảng quan Chủ-soái Nam-kỳ này qui danh ngài là ông Gourbeil, thật là một đảng thanh liêm chánh trực, hết lòng vì nước vì dân, thương dân như con đỏ, hằng khẩn khẩn một lòng lo việc giáo hoá mà mở mang cho con trẻ xứ ta, nên ngài đã định chuẩn ra hai muôn đồng bạc mà ban trợ cho hội đảng lập ra một toà Bồn-quốc-nữ-học-đường này; lại nhờ có chư-vị qui quan trong hội Bồ-khuyến, đồng tâm hiệp lực, chẳng ngại hao của tôn công mà chung lo việc hữu ích, ấy là một việc đáng làm, nên tôi cũng cúi tỏ cùng chư qui-ông qui-bà, xin mở lòng hà hải, liểu một vài đồng *trà bình chi tư* mà giúp thêm cho hội cho mau thành tựu, thì cái ơn đức ấy ngàn năm còn ghi tạc.

Nông-Cỏ-Mín-Đàm
Phó-chủ-bút
Nguyễn-chánh-Sát.

Tờ khuyến trợ

Luôn diệp Bồn-quán xin đăm tên mây vị Hội-viên đứng lo sáng tạo nữ-học-đường này cho chư-vị khán quan tưởng lăm.

Ông Đỗ hữu-Phương, Tổng-đốc Cho-lon, *
Chánh-chủ-hội;

« Nguyễn-thắng-Hon, * Đốc-phủ-sứ, hưu tri
Phó-chủ-hội;

« Lê-văn-Trung, Hội-đồng-quân-hạt, Phó-chủ-hội;

« Lê-văn-Thông, cựu nghiêp sư trường Chasse-
loup-Laubat, Thủ-bồn;

« Đinh-sơn-Lý, Đốc-phủ-sứ, hưu tri *, Phó-
thủ-bồn;

« Nguyễn-văn-Mai, Giáo-thọ trường Chasse'loup-
Laubat, Tư-hàng;

« Lê-quang-Bảy, Tri-huyện soái-phủ phòng văn,
Phó-từ-hàng;

Hội viên.

« Lê-phát-An, Điền chủ Thủ-đức.

« Võ-thành-Báu, Tri-phủ Niết-ty;

« Thái-văn-Bôn, *; Hội-đồng-quân-hạt;

« Nguyễn-minh-Chiêu, Thơ-ký hộ vụ phòng;

« Diệp-văn-Cương, Đầu phòng Thông-ngôn đình
Hệp-lý;

« Diệp-văn-Cương, Hội-đồng-quân-hạt;

« Lê-văn-Dương, Cai trường Dakao;

« Trần-quang-Đầu, Giáo-thọ trường Chasseloup-
Laubat;

« Phạm-hữu-Đức, Giáo-thọ trường Tân-định;

« Nguyễn-văn-Đuym, Hội-đồng Thành-phố
Saigon;

« Nguyễn-văn-Giám, Chánh-giáo-sư hưu tri;

« Nguyễn-hữu-Hào, Điền chủ Saigon;

« Liêu-sanh-Hậu, Hội-đồng-quân-hạt;

« Lý-thanh-Huy, Điền chủ Cholon;

« Huỳnh-cao-Kế, Hội-đồng Thành-phố Cholon;

« Trần-văn-Kiệt, Hội-đồng Thành-phố Saigon;

« Hồ-văn-Kính, Hội-đồng Thành-phố Saigon;

« Bùi-thế-Khâm, Hội-đồng-quân-hạt;

« Lưu-văn-Lang, Đốc-công tạo tác nba;

« Trương-văn-Lương, Hội-đồng Thành-phố
Cho-lon;

« Nguyễn-đức-Long, Đốc-phủ-sứ Sở-thương-
chánh;

« Mai-van, Kinh-lý hưu tri;

« Lương-khắc-Ninh, cựu Hội-đồng-quân-hạt;

« Nguyễn-văn-Nguyễn, Đốc-phủ sứ hưu tri;

« Nguyễn-tấn-Nghiệm, Phủ hàm, Hội-đồng
Thành-phố Saigon;

« Phạm-công-Sở, Đốc-phủ-sứ Giadinh;

TIN LÈO (LAOS)

HỎA HOẠN TẠI PAKSÉ

Hôm 4 Mars này, có một trận lửa phát cháy quá hung tại Paksé.

Rủi thay năm cơn giông gió, chẳng bao lâu, trót bầy chục gốc gia đều cháy ruội. Khi ấy nơon dân và khách buôn đang ngủ đợc mình thức dậy kinh hồn bèn lật đật thoát thân chạy ra vừa kiếp mà thôi, còn đồ đạc hàng hóa chi thấy đều bỏ bết.

Khi lửa mới phát-ngon, quan Phó-sứ tỉnh Paksé hay được tin, vội vã bôn thân chạy tới noi mà lo điều hộ việc cứu chữa, hồi lâu lửa mới chịu tắt.

Cứu được kho trại thủy-quán khỏi hại; kho này ở phía trên đám nhà cháy và có chứa nhiều vật nhay lửa lăm.

Lạ thay, có một cái nhà Thanh-khách bằng vách đất ở giữa đám lửa mà còn nguyên khỏi cháy.

Thật thì ngọn lửa rất mạnh cho đến đôi cây tươi cũng cháy bùng như củi khô.

Đủ mặt quan Tây đồng tụy tới hiệp lực cứu chữa với quan Phó-sứ.

Về người ta thì không nghe nói có bị hại cùng chăng.

Việc hư hao chưa tính, song phỏng ước rất nhiều khôn kể xiết vì là cháy tại xóm nhà buôn.

Nhân-đám

Chuyện đời xưa Anh-quốc
(tiếp theo)

Nói về John, khi về tới khách-sạn rồi, thì vào phòng một mình, nằm nghĩ giầy lâu, bèn tỉnh ra một kẻ. John liền đi mua một bộ y-phục của đờn-bà, một cái đồ, mười chai rượu nho thứ tốt hơn hết và thuốc mê. (Thuốc mê này, hễ uống nó trong chừng một giờ đồng hồ, thì nó bắt mê mang dường như ngũ quả giất vậy, cách mười hai giờ thì tỉnh lại như thường, chớ chẳng có hệ chi cả). Mua xong xã rồi, John đem tước vào phòng mình, mở nút hết mười chai rượu rồi lấy thuốc mê, mà đổ vào trong chín chai, còn một chai thì để tự nhiên, không pha thuốc ấy; John làm dấu nơi chai rượu không

Ông Đinh-thái-Sơn, dit Phát-Toán Chủ nhà in
Saigon;

« Nguyễn-tấn-Sứ, Tri-phủ Cholon;

« Lâm-quang-Tài, Hội-đồng Thành-phố Cholon

« Lê-phát-Tàn, Điền-chủ Saigon;

« Nguyễn-đức-Tuấn, Giáo-thọ trường Gia-dinh;

« Lê-phát-Tbanh, Điền-chủ Saigon;

« Phạm-duy-Thiệu, Tri-huyện soái-phủ phòng văn;

« Phạm-ngọc-Thuần, Kinh-lý sở Hòa-đô;

« Lê-bá-Trang, Thơ-ký phòng hộ-vụ;

« Trần-văn-Tràng, * Hội-đồng-quân-hạt;

« Huỳnh-quang-Vi, Đốc-phủ sứ Saigon;

« Lê-văn-Xùng, *; Đốc-phủ-sứ hưu tri;

« Nguyễn-chánh-Sát, Chủ-bút Nông-cỏ Mìn-đám

« Nguyễn-hữu-Hạnh, Chủ-bút Nhựt-báo-Tinh

NHƠN TÌNH

ANH EM BẠN GIẢ

Anh em bạn giả (nghĩa là bằng phải bạn chí giao) cũng như mặt trời vậy. Minh thấy mặt trời chiếu sáng khi trời thanh tịnh; chừng có mây đen kéo tới thì minh chẳng còn thấy mặt trời dặng nữa.

(Bản cư nào thì vô nhơn văn, phủ tại lăm-sơn hữu viễn thân).

CỜ BẠC

Hãy xa lánh cờ bạc, vì nó thường đoạt của người sa mê theo nó: một là ngày giờ, hai là tiền bạc, ba là lương tâm, v. v.

ĐỐI TRÁ

Những người làm đối trá cho kẻ khác thì chẳng hề khi nào chúng nó làm đặng tử tế cho chúng nó.

GIÀU VÀ NGHÈO

Người giàu hơn hết là người cần kiệm; còn người nghèo hơn hết là người rít róng.

KHÔNG THÌ KHÔNG CÓ

Ai không có gia-sắc thì không có nợ nần; ai không có con cái thì không có sức mạnh; ai không có bà con thì không nơi nương dựa; ai không có vợ hiền thì trong nhà không đặng an ổn.

Trần-trọng-Bôn.

pha thuốc mê cho dễ nhớ; xong rồi John nhét nút vào mười chai rượu mà sắp vô trong đồ với một cái ly lớn.

Chứng trời vừa thiết tối, lối quá bảy giờ John lấy y-phục đơn-bà của John mua khi ban ngày mà mặc vào dạng có giá gian một bà già; John lại sửa giọng nói, đổi cách đi rồi xem trước nhâm sau mà nói thăm rắng: Ta dám chắc rằng, trừ ta ra thì chẳng ai biết dạng rắng ta là lại cái. Chứng John xách đồ ra đi, lần hồi tới nơi cấm địa, John bèn để đồ xuống mà hát giọng rắng:

*Gió nam thổi lạnh bụng già,
Nhậu ba ly rượu họa là âm chẳng?*

Hát vừa dứt tiếng, tay thì lấy ly, tay thì lấy chai rượu không có thuốc mê, rồi mở nút chai rót một ly đầy mà uống; xây đầu có một tên lính phảo-thủ đến nói rắng: Bà già, chỗ này là chỗ cấm, sao bà dám đến đây? — John làm bộ sợ hãi lắm mà nói rắng: Vậy sao, cậu; nào tôi có hay ở đâu, xin cậu dung thứ cho tôi; nguyên tôi đi thăm thàng cháu ngoại của tôi; nó là người làm rượu nho, nên nó cho tôi mười chai rượu ngon đây; nay tôi đi về lỡ đường phần trời tối, phần lạnh, nên tôi tạm ngồi xuống đây mà uống một vài ly cho ấm bụng; đi thàng thàng tới đi, xin cậu đừng nộ nạt, tôi sợ lắm; tôi sáng có rượu ngon, xin cậu dùng một ly lấy thào. Chú lính nghe mời, miệng cười chum chiem mà nói rắng: Bà lão có lòng tốt, cho cháu một ly uống chơi cho ấm; tuy chỗ này là chỗ cấm, mà cấm là cấm ai kia, chớ bà-lão già cả, tuổi lớn gối dùm, cũng như mẹ của cháu vậy, bà-lão đi lỡ đường mệt mỏi, ngồi nghỉ chơn giây lát thì cháu đâu dám nộ nạt mà đuổi đi; xin bà-lão an tâm, mựa đừng nghỉ ngại. Khi chú lính thốt lời nhơn đạo, cho trọn cỗ dạng có để uống rượu, thì John đã lấy chai rượu có thuốc mê mà rót một ly đầy; chứng chú lính vừa dứt lời, John liền đưa ly rượu ra, chú lính cuối xuống lấy ly rượu rồi đưa ngay vào miệng mà uống hết, uống rồi lại muốn uống nữa, song không lẽ xin nhiều, bèn nói thăm rắng: Rượu thiết ngon, thuở nay mình là một tên lính, lương bổng không mấy đồng, nên chưa từng có thứ rượu này mà uống; nay uống dạng một ly rượu ngon, khoái chí biết ngần nào; nếu muốn uống một y nữa mà khỏi mất cộng xin và khỏi hẹp bụng

người, thì chi cho bằng mình đi khoe với mấy đứa kia, chúng nó hay, sao cho khỏi chúng nó xúm lại mà xin mỗi đứa một ly, chứng mình sẽ chen vô, làm tuồn mặt mới mà xin một ly nữa thì đầu bà già này là thằn thành đi nữa, cũng chẳng rõ dạng mưu ta. Nghĩ rồi lấy làm đắc kế, bèn chạy đi kêu mấy người lính kia; ba mươi đời thứ trai sồn sồn, đang khi trời lạnh mà nghe có rượu ngon thì ai lại chịu làm ngơ, nên cả mười tên lính đều kéo nhau đến trước mặt bà-già già (là John), người kêu má, kẻ kêu đi, đứa kêu cô, thàng kêu vú, mà xin rượu; John chẳng lẽ mời giạn, miệng cười tay rót rượu, mà đưa cho mỗi người một ly; trong bọn ấy cũng có vài ba người bắt chước tên lính đi kêu chúng nó đó, chen quá lấn lại một hồi rồi nói rắng mình chưa uống mà xin một ly rượu nữa. Vả John chẳng phải là kẻ tầm thường, chước ấy John lại không biết hay sao, song John cũng cầu cho bọn lính đó uống rượu cho nhiều, nên mời già đó không biết, hề xin thì cho liền, chớ chẳng có nói rắng chi sót. Khi bọn ấy uống rượu rồi, John bèn từ già mà đi. Chẳng bao lâu, thuốc mê thấm vào, mười tên lính gượng thức chẳng dạng nữa, bèn té nảo xuống đất mà ngáy pho pho. John đi rảo một hồi rồi trở lại, thấy anh nào anh nấy đều nằm sãi tay sãi chơn; John cười mà nói rắng: Thế thường nói ăn chay nằm đất, còn lũ này lại uống rượu nằm đất mới lạ đời cho chớ; bây muốn vậy tao cho bây vậy; nói rồi liền đi kiếm giây mà cột chơn anh nấy vào cổ anh kia, tay anh kia vào lưng anh nọ, cột cả bọn ấy dính chùm lại với nhau, chẳng khác chi liên-huân-mã của Hồ-giêng-Chước dùng mà đánh với bọn anh-hùng nơi Lương-son-bạc đời Tống. Cột rồi bỏ đó, lại gặc cây mở giây cho con ngựa, rồi thốt lên lưng mà cho sãi về khách-sạn. Trời vừa rạng sáng, John cỡi ngựa đến trước dinh quan Tổng-soái, gõ cửa mà nói rắng: Xin cậu ra nhìn ngựa cho sớm, kéo mắt công-châu giữ. Quan Tổng-soái đang ngủ, nghe kêu dục mình thức đất dậy rồi bước ra cửa lầu, ngó xuống nhìn coi, thì quả thiết là con ngựa đạm của mình. Quan Tổng-soái lấy làm lạ và khen thắm, rồi rung chuông kêu kẻ hầu hạ mình, có vài tên lính đang ngủ nghe tiếng gõ, dứt mình thức dậy chạy lên, gặp quan Tổng-soái vừa xuống tới nửa thàng lầu. Quan Tổng-soái bèn biểu lính ấy mở cửa cho John vào. John vào đến trước mặt quan Tổng-

soái rồi nói rắng: Cháu chẳng dám thất tín, nên cháu phải bắt ngựa đạm đàng cho cậu đây; còn 1 đều thứ 3, xin cậu nói phước đàng cháu làm chớ rồi; quan Tổng-soái hỏi John làm sao mà bắt đàng ngựa. John nói: Xin cậu sai lính đi đến trường đua mà coi thì sẽ biết, chẳng cần hỏi cháu làm chi. Quan Tổng-soái nói: Còn 1 đều thứ ba, ta nói luôn cho mi nghe, mi rắng làm cho tròn danh tiếng; phồng ta nghĩ mi đã thấy rồi, vậy đêm nay mi hãy lấy cho đàng miếng vải (drap) của ta đưng trải trên giường và bộ cà-rá của mợ mi đưng đeo nơi tay, nếu lấy đàng 2 vật ấy thì ngày mai đây là ngày thành-thân của mi với con-gái ta đó. John gật đầu rồi từ tạ quan Tổng-soái mà đi.

Mặt trời đã lên cao rồi mà quan Tổng-soái chưa thấy 10 tên lính giữ ngựa nơi trường đua về, bèn ngồi xe đi đến nơi ấy mà coi duyên có làm sao, chứng tới nơi rồi thì thấy cả 10 tên lính đều dính chùm nhau mà ngủ; quan Tổng-soái dạy lính hầu kêu thức dậy song 10 tên lính cũng cứ việc nhắm mắt nằm ngay; quan Tổng-soái thấy 10 tên lính bị cột dính chùm lại thì nghi hoặc, bèn dạy lính hầu khien lên xe hết. Chứng về đến nhà, 1 hồi lâu, 10 tên lính lần lần tỉnh lại, quan Tổng-soái hỏi vì làm sao mà ngủ mê như vậy thì 10 tên lính đều khai ngay rắng bởi uống rượu của một bà già cho nên mới say mà ngủ như thế. Quan Tổng-soái biết là kế của John, nên quở trách 10 tên lính sơ sài rồi bỏ qua, không bắt tội.

(Sau sẽ tiếp theo)

T. T. N.

Lợi bất khả độc

Tôi là Đinh-thái-Sơn, chủ nhà in hiệu Phát Toán, kính cùng chư-vị tôn-bằng và qui-hữu rõ: Từ ngày tôi lập cái tiệm này ra đến nay đã đặng 15 năm rồi; cũng nhờ ơn chư-vị có tình chiểu cố, tới lui mua bán mà giúp sức với tôi, chớ nên cuộc buôn của tôi càng ngày càng thạnh phát; lần lần đầu nhỏ, sau hoá ra to, nay đã trở nên một cuộc kinh dinh đồ sộ tại giữa châu thành Saigon, ai ai cũng đều rõ biết. Nhưng mà, tôi nghĩ câu: Lợi bất khả cộng nhi bất khả độc. Vả lại tôi sức có một mình e coi không xiết. Bởi vậy cho nên tôi đã tính với thầy J. Việt là chủ tiệm đóng sách và bán sách ở tại Saigon mà sáp nhập hai

cái tiệm của tôi và của thầy lại làm một, dạng mở mang thêm cho lớn và lo chung với nhau mà tranh lấy một lợi quyền với China cùng Âu-độ. Tuy vậy, song anh em tôi cũng chưa đủ trí mà lo, ý muốn cho có đồng người, nhiều tay vô nên bốp. Nay tôi tạm mở thêm phần hùn, định mỗi hùn là một trăm đồng, (100\$00): Xin liệt-vị vui lòng hùn thêm mỗi người một hai hùn chi cũng đặng; ngó hầu giúp sức với nhau mà lo chung cuộc đại lợi, ấy là chúng tri thành thành. Chớ có chớ tới lui với nhau mà chời, thiết là một điều rất vui hơn hết trong đời văn minh này. Chứng nào cuộc hùn hiệp lập xong rồi, mỗi vị có hùn trong công-ti, như vị nào lãnh đặng công việc chi đạm về cho công-ti, thì sẽ đặng hưởng huê hồng bách phần chi nhị (2%). Đây là tôi nói những điều đại lược chớ chư-vị hiểu sơ đó mà thôi; chớ như vị nào vui ý muốn hùn, thì xin đến tại tiệm tôi ở đường d'Ormay số 55-57-59 Saigon mà điện nghị thì tiện hơn.

Nay kính triu.

Chủ nhà in hiệu PHÁT-TOÁN,
Đinh-thái-Sơn cần đốn.

THẤT KIÊM THẬP TAM HIỆP

Xưa rày bôn-quán có tiếp đặng thơ của nhiều vị khán-quan gửi đến tôi bôn-quán sao không đợc một hai khúc truyện Tàu mà xen lộn vào tờ Nông-cổ cho vui; vậy nay bôn-quán cũng phải chiu theo ý liệt-vị mà dịch ra một thứ truyện gọi là Thất kiếm thập tam hiệp cho liệt-vị xem chơi giải khuây; truyện này đã hay mà lại có nhiều đều rất thú.

HỒI THỨ NHỨT

Từ-công-tử khinh tài hảo khách,

Lê-dạo nhơn trọng nghĩa truyện đồ.

Bởi nhà Minh năm vua Chánh-dược, tại tỉnh Giang-nam phủ Dương-châu, có một người nhà giàu, họ Từ tên Hạt tự Minh-cao; nguyên gốc gát tổ phụ ở tại tỉnh Quảng-đông, huyện Hương-san; người cha tên là Từ-Hoè, sanh đặng tám người con trai, duy có một mình Từ-minh-Cao là nhỏ hơn hết, cho nên thiên-hạ đều gọi là Từ-bác-gia; nguyên nhà ấy là đời đời dòng dõi thơ hương, qua đến đời Từ-Hoè thì lại bỏ nhu học, sang qua nghề buôn bán, mới dời qua ở tại Giang-nam bán buôn mà lập nên gia nghiệp, l

lần một ngày một giàu, gia tài cho đến trăm muông, đã có của mà lại nhiều con, (tài đình lưỡng vượng) còn Từ-minh-Cao thì thông minh tốt chúng, trong mình có chí anh hùng, lúc nhỏ học đã có danh, mà khoa trường không gặp vận, bèn bỏ văn học võ, lại muốn học phép kiếm-tiền, ngặt không có thầy truyền thọ; ý muốn đạo khắp bốn phương, hoặc may có gặp đặng di-nhơn mà học. Một ngày qua một ngày lần hồi Từ-minh-Cao đã hơn hai mươi ngoài tuổi, cưới vợ sanh đặng hai đứa con trai, người cha thấy con nay đã lớn khôn, bèn chia hết gia tài cho tám người con, mỗi người đều lập nhà cửa tư riêng mỗi chỗ; Từ-minh-Cao bèn cất nhà nơi phía Đông-môn thành Dương-châu, tại làng Thái-bình-thôn, mua ruộng đất, cất nhà cửa hơn một trăm căn, chung quanh đều có kinh chạy vòng theo, 4 phía có 4 cái cầu, vách tường chắc chắn, nhà cửa nguy nga, phía sau nhà lại lập một vườn những lá lâu đài đình các, hoa thảo đủ đều, lại có xây non bộ, có xây hồ sen, rồi trong vườn chẳng thiếu món chi, duy còn thiếu một cái ao nuôi cá. Từ-minh-Cao bèn muốn dân đảo, đào sâu xuống ước chừng một trượng, xây thấy có một tấm đá rất lớn, cạy tấm đá ấy lên mà coi, thì thấy phía dưới mái sập có hàng, trong mái đựng đầy những bạc, Từ-minh-Cao xem thấy cả mừng, bèn hối gia-nhơn lấy hết đem lên, tính hết thấy gần tám chục mái; từ ấy bèn hóa ra một nhà cự phú. Từ-minh-Cao tánh lại hay ưa khách, ý muốn bắt chước theo Mạnh-thường-quân; lúc ấy trong nhà vốn luyện rất nhiều bèn lập ra một tiệm cầm đồ ở trong thành gần cửa phía đông. Chẳng đầy mấy năm chỗ nào cũng có, tính hết thấy hơn ba mươi tiệm; những hàng-sĩ 4 phương nghe đặng tin ấy, đều rủ nhau tới ở rất đông, Từ-minh-Cao chẳng cự một ai, bất kỳ là văn-nhơn võ-sĩ, hay là san hèn giàu khó chi, miệng là người cho đặng phẩm bành đoan trang, tánh tình trung hậu, thì rước về mà nuôi liền, lần lần khách ở rất đông, Từ-minh-Cao phải cất thêm hai bên hơn mấy chục căng khách-phòng, để cho khách ở, đến đổi mỗi bữa ăn phải đánh chén trống mà kêu, chớ không ai đi mời cho xiết đặng. Xưa Mạnh-thường-Quân nuôi tại trong nhà hơn ba ngàn thực khách, phân làm thượng, trung, hạ, tam đẳng; nay khách của Từ-minh-Cao nuôi đây, tuy không bằng số ba ngàn, chớ cách đãi đàng cũng như một thể,

trong bọn khách ấy có mấy người tri-kỹ, thì kết làm anh em tâm phúc, ăn một mâm ở một nhà ngày ngày thường giảng luận việc thi từ ca phú, có khi thì diễn tập quyền bồng đao thương, hoặc hòa đờn hoặc đánh cờ, hoặc uống rượu, hoặc dắc nhau giao chơi san thù, hoặc vào quán ăn uống chuyện trò, rất nên thông thả; Từ-minh-Cao làm người xử sự ở đời mỗi mỗi thấy đều tốt cả, duy có một bịnh khác hơn người thường, là mỗi khi ra đường, nếu gặp người nào hung tăng ngang dọc, độc ác bất nhơn, hay hiếp đáp người lương thiện, thì cũng như gặp đặng người thù; bởi vậy cho nên ngày sau phải mang lấy họa to, thiêu chức nữa mà tánh mạng chẳng còn. Ấy là việc sau, đây nói về bọn thực-khách, càng ngày tới ở càng đông, tính hơn ba trăm ngoài người, trong ấy tuy cũng có nhiều kẻ văn-tài võ dũng, song là bọn tầm thường duy có một người ở tỉnh Sơn-tây, họ Lê mà không biết tên chi, duy kêu theo hiệu riêng là Hải-âu-tử, hay mặt theo y phục thầy chùa, cho nên thiên-hạ lại kêu là Lê-đạo-nhơn.

(Sau sẽ tiếp theo)

Sát.

HÀNG TÀU Nam vang và lục tỉnh

I.—Đường đi từ Saigon lên Nam-vang.

Mỗi ngày thứ ba, thứ năm và thứ bảy, tại Saigon có tàu đi Nam-vang, lui ban chiều hay là tối, tùy theo khi có giáng bản mỗi tuần mà định giờ lui tại Saigon.

Chạy tới Mỹ-tho đậu đó đến 9 giờ ban mai ngày thứ tư, thứ sáu và chúa nhật thì lui đi, ghé Vĩnh-long, Sa-đéc, Đất-sét, Cái-tàu-thượng, Chợ-thù, Hồng-ngũ, Tân-câu, Vĩnh-xuơn, Vĩnh-lợi, Bà-năm, tới Nam-vang ngày thứ năm, thứ bảy và thứ hai.

Tại Nam-vang ngày thứ bảy, thứ hai, thứ năm 8 giờ ban mai có tàu chạy về Saigon.

II.—Đường đi phía tây.

Tại Saigon mỗi ngày thứ hai, thứ tư, thứ sáu có tàu chạy đi Lục-tỉnh, buổi chiều, tùy theo con nước mà lui, từ năm giờ chiều cho đến 9 giờ

tối, cho kiếp nước mà chạy ugan kinh Chợ-gạo.

Đến tại Mỹ-tho đậu đó đợi xe lửa Saigon xuống, rồi 9 giờ ban mai ngày thứ ba, thứ năm và thứ bảy chạy ghé Cái-bè, Vĩnh-long, Sa-đéc, Đất-sét, Cái-tàu-thượng, Cù-lao-giêng, Rạch-cái-dầm, thẳng tới Châu-độc, trở lại cũng ghé Rạch-cái-dầm một lần nữa.

Đó cứ thẳng đường sông sau (Hậu-giang) chạy thẳng xuống ghé Long-xuyên, Bò-ót, Lai-vung, O-môn, Cần-thơ, Trà-ôn, Đại-ngãi, là ngày thứ tư, thứ sáu và chúa nhật.

Tại Đại-ngãi trở về là ngày thứ tư, thứ sáu và chúa nhật, ghé theo các bến cũ dọc đường cho đến Châu-độc và tại Châu-độc hay ghé ban mai ngày thứ sáu, chúa nhật, thứ ba chạy thẳng xuống, ghé dọc đường đến Mỹ-tho tới bữa ấy, chạy về đến Sài-gòn nội ngày thứ bảy, thứ hai, thứ tư.

III.—Đường đi Mỹ-tho xuống Đại-ngãi.

Tại Mỹ-tho, 9 giờ ban mai, ngày thứ hai, thứ tư và thứ sáu, có tàu nhỏ đi ghé Chợ-lách, Mang-thít, Cái-phum, Ba-kè, Chợ-mới, Trà-luộc, Trà-ôn, Cần-thơ, rồi trở lại cũng ghé Trà-ôn một lần nữa, và chạy thẳng xuống tới Đại-ngãi 9 giờ rưỡi tối, đậu đó tới nửa đêm lui về, qua Cầu-kè sáng ngày thứ ba, thứ năm, thứ bảy, về ghé lại các bến dọc đường, tới Mỹ-tho tối ngày ấy.

Đi theo tàu chiến này, mỗi người có phép đem đồ theo 30 kilos mà thôi.

IV.—Đường Đại-ngãi đi Bắc-liêu, và Đại-ngãi qua Tiểu-cần.

Mỗi ngày thứ hai, thứ tư, thứ sáu, ban tối khi tàu lục-tỉnh tới rồi, có tàu chaloupes rước bộ hành tại Đại-ngãi mà chở đi Bãi-xàu, tới Bãi-xàu sáng ngày thứ ba, thứ năm, thứ bảy, rồi chạy thẳng về Sóc-trăng Bắc-liêu.

Tại Bắc-liêu mỗi ngày thứ tư, thứ sáu và thứ hai chạy trở về Đại-ngãi, mỗi ngày thứ tư, thứ sáu và thứ hai ở tại Đại-ngãi chạy qua Mặc-bác và Tiểu-cần rồi chạy về Đại-ngãi cũng nội đêm ấy.

V.—Đường từ Long-xuyên về Rạch-giá và qua Cù-lao-giêng.

Mỗi ngày thứ tư, thứ sáu, chúa nhật, 6 giờ ban mai, có tàu ở Long-xuyên chạy tới Rạch-giá hồi đứng bóng, dọc đường ghé bến Phú-hòa, Rạch-bà-ban, Núi-sập, Sơn-bà-thê, Phú-hội, Sóc-sơn.

Ba giờ chiều tại Rạch-giá trở về Long-xuyên, ghé theo các bến trước này.

Ngày thứ năm, thứ bảy, thứ hai, 10 giờ rưỡi

VI.—Đường Saigon đi Vũng-tàu.

Ngày thứ hai, thứ sáu và thứ bảy, 9 giờ ban mai, lui tại Saigon, đến Vũng-tàu giờ thứ nhất xế, rồi 5 giờ rưỡi chiều lui tại Vũng-tàu, tới Saigon 10 giờ tối.

Ngày thứ ba và thứ năm, 8 giờ ban mai lui tại Saigon, đến Vũng-tàu hồi đứng bóng, rồi 5 giờ rưỡi chiều lui tại Vũng-tàu, tới Saigon 10 giờ tối. Ngày chúa nhật, 6 giờ rưỡi ban mai lui tại Saigon, đến Vũng-tàu 10 giờ rưỡi. Tối chúa nhật, 11 giờ ở Vũng-tàu trở về, tới Saigon 5 giờ sáng thứ hai.

VII.—Đường Saigon đi Tây-ninh.

Mỗi ngày thứ năm, 8 giờ tối, tại Saigon, đi ghé Sông-tra, vàm Gò-công, Trảng-bàng, tới Tây-ninh 9 giờ ban mai ngày thứ sáu.

Tối thứ sáu, 7 giờ, lui tại Tây-ninh, về tới Saigon sáng thứ bảy, 8 giờ.

VIII.—Đường Tân-an lên Trà-béc.

Mỗi ngày thứ tư và thứ bảy có tàu tại Tân-an lên Trà-béc, qua ngày thứ năm và chúa nhật trở về Tân-an.

Hàng bạc Nam-kỳ

Lời rao

Cho ai nấy hay rằng: Ông Léon Rousseau, là người đại-thương ở tại đường Catinat, kể từ ngày nay đã đặng cử là Phái-nhơn cho trong công-ti của chúng ta, người sẽ lo xem xét tính toán việc sổ sách trong hàng tại Saigon.

Saigon, le 1er février 1911

Hàng bạc Nam-kỳ

Quản-lý

L. H. MULLER.

Lời rao

Cho nhà nông phu đặng rõ.

Lời tục ngữ có nói rằng: « Ong mặt làm ổ, ong lỗ tới ăn. »

Bởi công ăn cần bên đồ thàm niên tôi đã dạy và chỉ cho những người lân cận tôi biết rõ sự ích lợi dùng phân thuốc chề theo phép bát vật hóa học,

tục kêu là (tro của ông Cây-sộp,) mà trồng lúa (làm ruộng). Đã có nhiều người dùng phân ấy làm cho những ruộng xưa bỏ hoang nay trở nên tốt.

Lúa được trồng mùa luôn, ai ai đều tin dụng; có hiem người nông gia danh tiếng đem lòng tin cậy tôi, nghe lời làm y theo cách tôi chỉ biểu thì được thú lợi rất nhiều.

Làm được lúa thêm nhiều ấy, thiệt là mặt đỏ, há chẳng phải nhờ bởi công trình tôi khó nhọc tìm kiếm ra phân thuốc và chỉ biểu cách dùng sao.

Mà nay có mấy ông lơ nghe hơi, bèn đua nhau bay đến. Tôi còn ở bên chánh nước, lo cho phân được nhẹ giá, mắng nghe tin Nam-kỳ, có ông lơ ấy, nhờ một hàng bạc bên tây vừa giúp, xúm nhau tới ăn trái trên cây của tôi đã vùng trồng.

Chúng nó toan làm thế nấy: Ví dụ như muốn thầu trừ lúa hồng choán mỗi hàng thì chúng nó không lấy bạc, mà lại ra bạc trước cho tiền lúa. Ấy có phải là mây ông chịu cực nhọc cho chúng nó tọa hưởng chăng!

Mây ông có công cấy đất, gieo mạ, cấy lúa, gặt lúa, đập lúa, có khi chúng nó để cho mây ông đem lúa vào bỏ vào vựa cho rồi sàng, rồi chúng nó thung dung tới ăn hết lúa, núc ráo mặt của mây ông, cũng như mía của mây ông đã ra công trồng nơi đất Bên-mương mà bị kẻ khác ăn hết vậy.

Tôi xin nói tác lời nầy: Thiều nợ người là tôi mọi của người. Ai xuất vốn nhà mà làm ra thì được thanh nhân thông thả, mình làm chủ, mình hưởng trọn lấy của mình.

Lời vắn, tình dài khán quan tự liệu.

Cần tự: Ông lập vườn cây Sộp, Nghiệp sư thượng hạng hưu trí, Nguyễn Nam-kỳ Canh-nông Giám-đốc.

Sau rao cho chư vị rõ, ông lập vườn

cây Sộp nầy đã mướn những đất không tại nhà, cây xe lửa Hóc-môn dựng lập kho trữ phân tro đã nói trên đây. Chỗ ấy có đường thông ra bên, ai muốn mua thì đem ghe đến đó mà chở thì thuận tiện lắm.

Lại khi ông ấy trở qua Nam-kỳ thì sẽ lo lập kho trữ nhiều chỗ khác nữa đã chọn rồi.

Pháp anh giáo quán

Kính lời cùng chư vị đáng hay, nay tôi có được phép mở trường tại Saigon đường d'Ayot, để dạy trẻ nhỏ học tập lễ nghi, dạy văn pháp tiếng Langsa, toán thuật, địa dư, phép bọa đồ, văn vần.

Lại cũng có dạy chữ và tiếng Anh-lê (Hồng-mao) cùng dạy tiếng Quán-đông, nếu trẻ em nào muốn học tiếng ấy.

Vị nào muốn cho trẻ nhỏ đi đến học đó thì xin đến môn bài 140 đường d'Ayot mà diện nghị.

Ngày 1 tháng ba tây thì khai trường.

Thiên lý câu y

Kính cáo cùng chư-vị quí ông, quí thầy đáng rõ: Nguyên tôi có một bà mẹ, niên cận ngũ tuần, mà mang một bệnh gọi là bạch-dởi-hạ, đã hơn hai mươi năm rồi, cũng có thầy hay điều trị đã năm bảy ông, mà bệnh cũng chưa hề thuyên giảm.

Vậy nay tôi cúi đầu vạn vọng chư-vị đa văn quân kiến, như có phương chi linh nghiệm, thì xin làm trước mà chỉ giùm cho tôi cứu lấy bệnh mẹ tôi, thì tôi quyết ghi xương tạc dạ, kể cổ ngậm vàng, ngàn năm tôi chẳng dám quên.

Xin chư ông đoái tình em cháu, như có phương chi hay, thì làm ơn gởi đến ấn hành vào tờ Nông-cổ, mà chỉ biểu cho tôi, ắt tôi đang thấy mà làm theo, thì tôi hết lòng mình cảm.

Nay kính,

Vinh-long, Nguyễn-an-Tâm, cung thân bá bối.

Huân-tứ cách-ngôn

Sách nầy của thầy Nguyễn-chánh-Sát, đã dọn ra để dạy trẻ em; con trai thì

học cho biết Tam-cang và Ngũ-thường còn con gái thì học cho biết Tam-tùng và Tứ-đức, trong ấy cũng có nhiều sự tích hay và có ích, người lớn cũng nên mua mà xem chơi cho tiêu khiển.

Giá mỗi cuốn là..... 0\$50

Tại Saigon mây nhà sách đều có bán.

Tại nhà nhựt-trình *Nông-cổ Min-đam* cũng có bán.

Lời rao

Các nhà bán sách có bán:
Thơ Giác-Khởi hay lắm, (truyện nước ta) của M. Đỗ-quan-Đầu soạn.

Thơ và truyện chung một cuốn.

Giá là, ba cật (0\$30).

Hàng

A. MESSNER

Đường Charner môn bài số 50-52-54 và đường d'Ormeu môn bài số 67-69, Saigon.

mới có CAO-BACH mới có

Mới đem lại 72 thứ bán hát kim bằng ngọc-bích (Saphir) hiệu Pathé; những bản này thuở nay chưa ai có.

Giá mỗi bản..... 2\$25

Xin hỏi cuốn mục lục (Catalogue)

CUỐI THÁNG NÀY lại có bán chạy kim hiệu Lyrophone và Odéon nói tiếng Annam và Cao-man rất rõ ràng mà chắc lắm, một cái bán chạy kim chừng ba bốn trăm lần chẳng hề hấn chỉ cả.

Ai muốn mua hãy hỏi cuốn tổng mục lục (Catalogue complet)

Maison F. MICHEL

ET

COMPTOIR D'ELECTRICITÉ RÉUNIS
L. CAFFORT Successeur, 169 rue Catinat.

Tại nhà hàng ông Michel và hàng

buôn điện khí hiệp lợi ở đường Catinat số 169, bây giờ ông L. Caffort làm che

Có bán đủ thứ đồ nữ trang và hội hũy vàng, thủy tinh, ngọc thạch, đồ bạc, hình đồng, kiền con mắt, đồng hồ lớn nhỏ, và có thứ đồng hồ trái quit tốt hiệu Omega chạy chẳng sai. Nhà hàng nầy là tiệm ngành hàng đúc súng và bán xe máy bên nước Langsa hiệu St Etienne. Có một người thay mặt là ông Caffort mà thôi.

PARIS, MANGON

Siège social 90 rue de Maubeuge, Paris

BUREAUX ET MAGASINS:

15, 16, Quai Francis-Garnier, Saigon

Tại hàng nầy có bán:

Áo thung, dây nịt, nón lông thỏ, nón rơm đủ thứ cho người lớn cùng con nít.

Đồ nấu ăn có tráng sành, xuy chỉ, cũng có thứ bằng sắt.

Đồ học tập giấy mực văn vần.

Đồ bắt ké ngựa chiếc và đôi, yên cỡi, roi, đèn thừng và đèn Acétylène, bánh xe Caoutchouc.

Máy cày vàng và đủ thứ đồ phụ tùng cho thợ bạc.

Hột thủy tinh lớn nhỏ đủ thứ.

Pháo bông, pháo hóa cái đủ các thứ giá từ 15 đồng sắp lên.

Đèn ly, đèn giấy xanh đỏ các hạng cùng mở bó.

Máy để chữa lửa lẹ lắm hiệu:

EXCELSIOR SYSTEME

BREVETÉ P. G. GAR

RÉ DE PARIS; máy

nầy có thứ cho nhơn

dân coi trước mặt viên

quan quới chức Lang

sa, giá rẻ.

Vậy trong lục châu ai muốn mua cái chi theo trên đây, xin gởi thơ cho hàng hay là đến tại hàng nầy mà mua.

TIỆM THỢ BẠC HIỆU BIJOUTERIE PARISIENNE

CỦA ÔNG J. GIUNTOLI VÀ ÔNG A. G. BARDOTTI.
Ở tại đường Catinat số 126
Gần nhà hàng Café de la Terrasse.

Tiệm cái tại Paris, tiệm ngành tại Bastia nước Corse.

Nay sáng diệp ngày Tết Annam, chúng tôi có lòng kính rao cho nhiều người quen biết và mua bán cùng chúng tôi đang hay rằng, chúng tôi mới lãnh tại nhà hàng cái ở Paris những đồ nữ trang kẻ ra sau này: Dây chuyền đeo cổ, médaillons vàng đeo tay, bông tai có nhện hột thủy xàng, hột thủy xàng, cá rá, chiên đồng hồ và đồ đeo theo chiên, lớn nhỏ đủ thứ và nhiều kiểu lạ rất xinh tốt. Tại thành Paris chúng tôi có tiệm cái làm những đồ nữ trang và trong nước Langsa chúng tôi có nhiều tiệm nhánh buôn bán, cho nên chúng tôi mới sẵn lòng bán những đồ nữ trang *nhẹ giá tiền hơn các chỗ buôn bán khác.* Sự buôn bán của chúng tôi chắc chắn hẳn hoi.

Vậy trước khi đi chọn lựa đồ nữ trang xin các cô các bà, chưa biết tiệm chúng tôi cùng người đã quen biết rồi, đến mà xem những đồ xinh tốt và giá tiền rẻ lắm.

Đường Catinat nhà số 126,
Chủ tiệm Giuntoli và Bardotti

Hàng GRAF-JACQUE và Công-ty

TAI PARIS, SAIGON VÀ NAM-VANG.

Tại Saigon ở đường Catinat, số 65

Tủ sắt hiệu là BAUCHE, lớn nhỏ đều có bán luôn trong hãng.

Thuộc về đồ làm nhà cửa kẻ ra đây thì thiện là tốt và chắc chắn, chảnh tại bên lở gởi qua.

Ông khóa đủ thứ, song hồng, vis nhỏ lớn bằng sắt hay là bằng thép; hủ-lọng nhỏ, lớn, bằng-lẽ sắt và thép, xi-mon tốt, hiệu DEMARLE LONQUETY đục, bào, dũa, cưa, khoan đủ thứ, hàng rào sắt, cửa sắt, song sắt, có đủ kiểu, cán thợ bạc, cán lớn nhỏ bằng cây và bằng sắt đủ kiểu, thùng dong lúa 40 lít, và lường dong rượu lớn nhỏ đủ hết, yên ngựa, đồ bắc kẻ đôi và chiếc tốt nhưt hươu hạng. Nước sơn đủ các thứ màu, dầu cá sống và chính, dầu sáng, dầu mỡ và đủ các thứ dầu khác nữa. Ghế to né « Thonet » đủ các thứ.

THUẬT VỀ ĐỒ SẮN BẮN

Súng hai lòng, súng một lòng lớn nhỏ đủ thứ

súng sáu đủ thứ, thuốc súng đủ thứ, bi súng và lại đủ những đồ phụ tùng theo về súng ống.

THUỘC VỀ ĐỒ CHUNG TRONG NHÀ

Đèn treo đủ thứ lớn nhỏ và đèn treo bằng pha-ly từ bốn và sáu ngọn thiết là nhưt bảo hạng tốt ở tại bên Kinh-dô (Paris) gởi qua bán

Kính các quan viên cùng chư quới hữu có muốn dùng mua vật chi xin đến tại hãng.

AVIS

Nous achetons à des conditions rémunératrices les TIMBRES-POSTE (ayant servi) de L'INDO-CHINE en parfait état propres et sans déchirures.

Adresser offres-communications envois à THÉODORE CHAMPION et Cie 13 Rue Drouot Paris.

Correspondance en Anglais et Allemand

Con cò cù

Có người muốn mua con cò Đông-dương dùng rồi, (tục gọi là con cò chệt), mà phải cho sạch sẽ và đừng cho rách.

Như ai muốn bán thì phải gởi thơ cho nhà THÉODORE CHAMPION ET Cie 13 RUE DROUOT PARIS mà thương nghị Gởi thơ bằng chữ Anglais và Allemand.

Lời rao

Có một quan Trưởng-tòa Annam ở Bạc-liêu muốn cần dùng một thầy kỹ lục biết chữ Langsa cho thiết giỏi, mỗi tháng lương chừng 25 đồng; nếu quá có tài năng mà làm nổi lý đoán (conclusions) hoặc là viết thơ cho các quan thầy kiện dạng, và làm việc siêng năng cùng là tánh hạnh tốt thì ngài sẽ thêm lương, và ngài lại cho làm Clerc assermenté nommé par le Gouverneur général, phòng thể cho ngài trong khi đi khỏi hay là trong lúc ngài mắc xin nghỉ.

Và lại, hề làm clerck assermenté rồi, thì dạng trông cậy về ngày sau, như có khuyết Trưởng-tòa thì mình xin titularisé Huissier dạng.

Như ai muốn làm việc ấy thì hãy gởi đơn cho ông Lý-khiêm-Ty Huissier ở Bạc-liêu mà xin, hay là đến tại Bồn-quán đây mà hỏi thăm cũng dạng

TIỆM THỢ BẠC HIỆU LÀ R. MONNIER

Ở tại đường Catinat số 110-112,
Saigon

Có bán và làm đồ nữ-trang theo kiểu người Langsa và theo cách của người bản-quốc thường dùng, như là: Vòng-vàng, kiềm-cổ, cà-rá, chiên chiên, hoa-tai, dây-chiên, và máy-dai-don đủ thứ kiểu đã khéo và tốt lắm.

Có bán đồng-hồ trái quit bằng vàng bằng bạc và bằng đồng, nhiều kiểu nhiều hiệu tốt lắm như là: ZENITH, OMEGA, WALTHAM, và BILLÈDES.

Có sửa đồng-hồ, sửa máy viết, sửa súng và sửa các thứ máy nhỏ chắc chắn và khéo léo; có bán đủ các thứ kiến soi con mắt, có khắc con dấu bằng đồng, có làm bản hiệu, hoặc bằng thau, hoặc bằng đá cầm-thạch, hoặc bằng đồ xi-sanh; đồ khảm vàng khảm bạc cũng khéo hơn hết và giá rẻ vô hồi.

Hãng MAZET

Ở đường Paul Blanchy số 10

Có bán rượu RHUM MANA, Rượu này rất có ích, mỗi nhà nên mua một ve mà dùng. Thương hàng, đau bụng cùng thiên-thời, dùng thì hiệu nghiệm lắm. Mùi thơm uống rất ngon.

Hãy coi cho kỹ kéo làm thứ giá.

Bán rượu QUINA GENTIANE, rượu này làm bởi nhà dòng Saint-Paul, có bổ vị hơn sâm rất tiêu bở.

Bán thuốc văn hiệu DIVA, hút thơm khói, hiệt ngon, có thoa nơi đau mỗi điếu, hút khỏi tính môi. Mỗi gói có một cái hình chụp rất khéo và trong nhiều gói có để một miếng giấy, kêu là: "Giấy ban thưởng" cho không, hoặc một cái đồng hồ, hoặc một hộp xà bông thơm, hoặc một hộp Cigares, hoặc một hộp khăn mouchoires vân vân... Như ai dạng miếng giấy ấy thì hãy đem đến tại hãng ông Mazet mà lãnh thưởng, còn ai ở xa đến không dạng thì viết thơ và gởi cái giấy ấy đến, nói cho rõ chỗ ở và tên họ và món đồ mình muốn thì ông Mazet sẽ gởi đồ ấy đến chẳng sai.

Có bán xà bông thơm hiệu CON SÁU (crocodile)

xà bông này thiết rất tinh hảo và trong sạch lắm, mùi nó thơm dịu dàng hơn các thứ xà bông kia. Như ai dùng thứ xà-bông này, thì thật sẽ trở nên mịn trắng trẻ, và lại khỏi sự bệnh hoạn nữa.

Hàng mới

Nhà BÁN SÁCH và BÁN GIẤY

Hiệu LÉON ROUSSEAU và Công-ty

Số 64 lối 72 đường Catinat, 39 lối 45 đường d'Ormay.

Kiểu mới, vải, nhiều kiểu, quần áo, giấy dài, đồ treu, ren, đồ may, mũ đội đầu, đồ thờ, giày, guốt, mùng, mền, dầu thơm, giường, nệm, đồ bằng bạc, dao nhiều kiểu, đồ hút, đồ hành lý, đồ khí nghệ, đồ chơi, v. v.

CÓ THỢ ĐÓN BÀ CẶC VÀ MAY ĐỒ RẤT KHÉO.

Bán sách, giấy, đồ văn phòng. Giấy thiệp, sách dùng về thủy binh, truyện sách tây có thứ 3f.50, 2f.50, 1f.50, 1f.00, có thứ 0f.95, 0f.85, 0f.65 và 0f.45; đồ khí cụ theo nghề kinh-lý, nghề cắt nhà; đồ vẽ, nước thuốc, dầu sơn, sách vở giấy mực đồ dùng trong lớp học, v. v.

CÓ BÁN MÁY VIẾT HIỆU "OLIVER" viết chữ Langsa và chữ quốc-ngữ rõ lắm, có bán đủ đồ phụ tùng theo máy viết, v. v.

Truyện hay

Kim-cổ-ký-quang in dạng 4 cuốn
rồi mỗi cuốn giá . . . . . 0\$40

Chung-vô-diệm cuốn thứ 10 in
rồi, mỗi cuốn giá 0 40

Tông-từ-văn trọn bộ, 1 à 6 . . . . . 0 40
Mấy tiệm sách đều có bán.

HÀNG COURTINAT

VÀ CÔNG-TY

Tại đường Catinat số 98-100-102-104-106

Nhà này bán lẻ đủ thứ hàng hóa hơn các nhà tại Saigon, và chẳng nề mua nhiều ít.

Lại đó có đủ thứ hàng của người Annam dùng, như thủy ba, tổ tây, nhung đủ thứ, lụa soạn, lụa, địa và nũ đủ màu.

Có bán đồ vật dụng trong nhà: ghế cây uống Thonet" đủ kiểu, giường sắt, mùng, nệm, mền gối; bàn tủ bằng cây Hồngkong; kiến lớn chạm khéo lắm và tốt nhất hạng (glace de Venise).

Tại đó có nhiều xe máy hiệu "Ibis" giá 55\$00 và đồ dùng theo xe máy, có giày cách mốt tốt và chắc giá rẻ.

Có một mình nhà này có bán tủ sắc hiệu "Hummer" tốt hơn các tủ từ dùng từ lâu nay không cháy mà lại chia khóa không bắt chước được.

Cũng có bán nhiều đồ dùng theo cuộc hành lý; dầu thơm, đồ nữ-trang, hột xoàn và thủy tinh, máy nói hiệu "Pathé" đèn chưng bằng đá cẩm thạch.

Nay tại hàng tôi có đủ thứ THỦY-XOÀN, giá bán rẻ mặc tùy theo hạng.

COMPAGNIE COLONIALE D'EXPORTATION BÙỜNG CATINAT SỐ 159

Bán sỉ, bán lẻ. Đủ tốt và giữ rẻ.

Tủ sắt đủ thứ, vải bông, nỉ, nhung giầy, vớ, dù, mền, giường sắt, giường ruột gà, médailles đủ thứ, dây băng cho các hàng viên quan Annam cùng xã trường.

Tiệm bán đủ các thứ hàng TÂY VÀ TÀU TẠI MY-THO

Ông J. Journal và ông Lê-quang-Huy xin kính cùng chư vị quý quan và quý hữu Lụa-châu đặng rõ. Nay chúng tôi có lập một tiệm bán đủ các thứ hàng giề lại đường mé sông Mỹ-tho.

Saigon. — Imp. Phát-Toán

Cúi xin chư ông, chư bà có dùng hàng chi chẳng hạng, hoặc muốn may quần, may áo vân vân... hãy gửi thơ cho tiệm chúng tôi đây, hay là đến tại tiệm mà mua thì giá rẻ hơn hết.

Vì tiệm này là tiệm thay mốt cho mấy hãng lớn tại Chánh-quốc (thành Lyon.) Cẩn-Khải.

Tướng hay lắm

Những tướng mới in đây là của ông Cao-hữu-Dực cựu Tổng-độc trần tình An-giang, đặt hay lắm, xin chư quý vị mua trước xem chơi sau cho biết tài ăn học của ngài.

Tướng Ô-thước trọn bộ bốn thứ 0\$80

Tướng Ngũ-hổ Bình-tây 1° 2° 3° 0 25

Tướng Tông-từ-Vân đương in.

Tại Sài-gòn tiệm Phát-Toán, tiệm J.

Việt, ở đường d'Ormay, tiệm I. Đổng ở đường Charner thấy đều có bán.

TIỆM THỢ BẠC

Hiệu là Nam-khai-Thới

ở tại đường Quai de l'arroyo de la poste số 23 tại Mỹ-tho.

Kính lời cho chư-quí-viên đặng hay, nay tôi mới lập một tiệm thợ bạc, chạm kiềm và vàng đôi, dây chuyền đồng hồ, và làm đủ các thứ nữ trang, đã khéo mà lại chắc chắn lắm. Trong tiệm tôi có bán đủ thứ, lại có bán đủ các thứ thơ, tuồng, truyện, sách bằng chữ quốc-ngữ, có bán con niêm giấy tín-chỉ, và bán đủ thước giấy mực cho học-trò dùng, vân vân.

Cúi xin chư quân-tử, có mua chi xin ghé lại tiệm tôi, trước là giúp đồng-ban làm cho nên việc, sau là làm gương cho trẻ em ngày sau cho chúng nó biết mốt lợi mà noi theo đường thương-cổ

Nam-khai-Thới Nguyễn-văn-Chính kính.

Le Gérant: Lê-văn-Trung

Signature

IMPRIMERIE LIBRAIRIE PHAT-TOAN

Những thơ tuồng và truyện kể được bán ở đây là của nhà in Phat-toán, rất nhiều người mua vì (tên sách) mà bán tại thị trường chỉ 30 p. 100

Table listing various books and their prices, including titles like 'Lịch sử Việt Nam', 'Thơ văn Nguyễn Du', etc.

Table listing various books and their prices, including titles like 'Lịch sử Việt Nam', 'Thơ văn Nguyễn Du', etc.

Table listing various books and their prices, including titles like 'Lịch sử Việt Nam', 'Thơ văn Nguyễn Du', etc.